

DOPIŠ PRO TEBE

SOKRATES SE DIVIL....

8/75

LIDÉ STÁLE NECHÁPOU, ŽE LOŮ SE POTÁPÍ

» Naše neuvěřitelně egocentrické přesvědčení, že člověk je měřítkem všech věcí, nás zaslepuje tak, že nepozorujeme svůj blížící se zánik. « Americký psychiatr Karel Menninger se zabývá problémem viny v knize » Kam se poděl hřích? « Ne teolog, ale laik se snaží pomoci člověku ke zdravému mravnímu životu, chce zbavit lidskou osobnost strašného břemene deprese a viny.

» *Už Sokrates se divil,* « píše slavný psychiatr, » *že člověk ví, co je dobré, a přece dělá to, co je špatné.* «

CELÁ STALETÍ BOJOVALA o udržení mravního řádu. A nyní se snaží lidé na něj zapomenout, odstranit jej. Proč? Protože se snaží o méněcenné hodnoty, které je nakonec zničí: jmění, slávu, proslulost, rozkoš bez kázně, pohodlí... Jen se podívejme do katalogů obchodních domů! Co nabízejí člověku, aby žil tak, jak nežili ani králové! Dnes neznamená pokrok rozvoj lidské osobnosti, ale snahu zpříjemnit si život. Za každou cenu! Z těchto krásných snů se pak probouzíme do strašlivého poznání, že něco podstatného není v pořádku.

SLOVO, KTERÉ ZMIZELO I ZE SLOVNÍKŮ NĚKTERÝCH
TEOLOGŮ

V neděli se tu a tam nesměle ozve od oltáře, ale lidé se jen shovívavě usmějí. Hřích? Nesmysl! Hloupost! Konservatismus!

Neexistuje! Psychiatr profesor Menninger zdůrazňuje, že » *pocit viny v lidských srdcích a duších zůstává a lidé trpí následky hříchů. Nespravedlnost, úplatkářství, ukrutnosti, vzrůstající zločinnost – nejímá nás z toho strach a tíseň? Ve vězení sedí jen nepatrná část zločinců. Moderní psychologové a sociologové je označují za duševně choré* « a jedná se s nimi často šetrněji, než se skutečně chorými lidmi.

NÁVRAT K OSOBNÍ ODPOVĚDNOSTI

Lidstvo se může zachránit, uzná-li každý z nás své hříchy. Ve starých zpovědních zrcadlech chybí mnoho hříchů moderní doby, např. neopatrná jízda autem, omamné jedy aj. Tyto moderní hříchy vypočítává profesor Menninger. Zotročování všeho druhu, hříchy vlád a koncernů, netečnost k hladovějícím a trpícím.

Z osobních hříchů zdůrazňuje sedm hlavních hříchů. (Pýcha, lakomství, smilstvo, závist, nestřídmost, hněv, lenost.) Za nejhorší považuje PÝCHU, příčinu všech společenských a historických zel. Hříchy SMYSLNOSTI jsou špatné hlavně proto, že ničí osobnost. Ne nadarmo se snaží ti, kdo touží po diktatuře, zničit především čistotu mládeže. V ČISTOTĚ JE SÍLA. CIZOLOŽSTVÍ zraňuje důvěru a upřímnost, ničí teplé hnízdo dětí. NEMÍRNOST V JÍDLE A PITÍ a požívání drog nazývá Menninger » *ničivou sebeláskou. Z té pak pramení zlost, HNĚV, násilí, agrese.* «

» *LENOST a netečnost se skrývají za strachem, nebýt do něčeho zatažen. Neúčast, lhosejnost se zakrývají maskou nevměšovat se do toho, po čem mi nic není.* « Mnozí doufali a doufají, že v jiném společenském systému zmizí touha po bohatství a po moci. Ale i tam tato zla zůstávají v ještě horší formě a vedou k sebezničení.

LAIK OPRAŠUJE ZPOVĚDNÍ ZRCADLO

Prof. Menninger mluví o » *hříchu marnotratnosti, podvodu, krádeže, lži a ukrutnosti k lidem i zvířatům. Mezi hříchy patří i porušování důvěry, slibů, patří sem i zrada člověka nebo Boha.* «

ROZTRHANÁ SÍŤ SPOLEČENSKÝCH VZTAHŮ SE DÁ SPRAVIT JEN TEHDY, PŘEVEZME-LI KAŽDÝ ČLOVĚK ODPOVĚDNOST ZA SVÉ ČINY, ZA SVÁ JEDNÁNÍ, ZA SVÁ OPOMENUTÍ ČI VYHÝBÁNÍ SE TOMU, ABY KONAL DOBRO.

Recenzent knihy Paul St. Cloud se ptá: » Jak přijmou lidé tuto knihu? Budou ji pokládat za další produkt laického kazatele, který varuje před následky hříchů, nebo za dílo velkého psychiatra, který převzal kněžské poslání? «

(Podle recenze v Tagesanzeiger 21. 10. 74.)

JÁ ZA TO NEMOHU. NENÍ TO V MÉ MOCI.

Někteří lidé popírají svobodu lidské vůle, protože ji – podle svého názoru – popírat musí. Druzí lidé uznávají svobodu lidské vůle, protože ji – podle názoru popíračů – také uznávat musí. Prý jen věříme, že jednáme svobodně. Ve skutečnosti je naše jednání jen výsledkem různých impulzů a podnětů.

JE TATO TEORIE SPRÁVNÁ?

Kdyby byla správná, neexistoval by ani zločin, ani hřích, ani dobrý skutek. Vrah, který zabil v rozrušení, voják, který bránil vlast, kat, který popravil zločince – ale i prohnáný darebák, který svůj zločin chladnokrevně připravoval – ti by dělali jen to, co dělat musí. Pak by vlastně nesměl být nikdo za svůj špatný čin trestán. Nebylo by třeba výchovy.

ALE POZOR!

Teorie o neexistenci lidské vůle tvrdí, že trestat » musíme «: vždyť nic z toho, co děláme, neděláme svobodně. Morálka dobrých lidí neexistuje. Nejednají sice nemorálně, ale – řekněme – amorálně. Pomáhat chudým, obětovat se, odříkat si, mluvit pravdu – všechny dobré skutky dobrý člověk prostě dělat musí – právě tak jako jiný musí zabíjet, lhát, pomlouvat, krást. K činu nás ženou náhodné podněty – jako u zvířat.

DEJME HLASATELI TÉTO TEORIE FACKU!

Určitě se rozčílí, vynadá nám a podá na nás žalobu. Ale proč mám být trestán, když jsem mu ten políček dát musel? Přinutily mě přece moje impulzy! Že jsou někteří lidé kvalitnější a někteří méně kvalitní? Ale podle čeho měřit kvalitu, když svobodná vůle neexistuje?

NEPOPÍRÁME!

Na člověka má vliv dědičnost, okolí, výchova, charakter. Ale i kdyby byl vliv těchto činitelů sebe větší, nikdy nemohou normálního člověka úplně ztročit.

SVOBODNÁ VŮLE NÁS VEDE K SVATOSTI NEBO K PODLOSTI!
VŮLE JE NEJKRÁSNEJŠÍ, ALE I NEJNEBEZPEČNĚJŠÍ DAR BOŽÍ!
VŮLÍ SE MŮŽEME OBRÁTIT K BOHU NEBO PROTI BOHU!

To je vlastně odpověď na otázku, proč máme svobodnou vůli. Proč nám však Bůh vložil do rukou tak nebezpečnou a silnou zbraň? Motýl, pes, gorila nepochopí motivy lidského jednání – jinak by se sami stali člověkem. Člověk nikdy nepochopí dokonale motivy božího jednání, jinak by se sám stal Bohem.

NEEXISTUJE TEDY ODPOVĚĎ NA TUTO OTÁZKU?

Podnětem všech tvůrčích činů je láska. Stvoření je čin lásky. Bůh nás stvořil » podle svého obrazu «. Dal nám pečeť největšího umělce. Co je na tomto stvoření, tj. na nás nedokonalé, špatné, kyselé nebo hořké, to jsme pokazili buď sami – nebo druzí. » Na začátku « bylo stvoření dokonalé. Bůh nás stvořil pro sebe, a jak praví sv. Augustin: » Naše srdce nebude klidné, dokud nespočine v Tobě, Bože. «

LÁSKA NENÍ LÁSKOU, NEDÁVÁ-LI SE SVOBODNĚ

Proto máme svobodnou vůli, abychom se dávali svobodně. Proto jsme dostali tento skvělý, ale i nebezpečný dar. Okamžitě jsme jej zneužili. Místo abychom milovali Boha, postavili jsme do středu sami sebe. Naše láska se změnila v sobectví a tím churavíme my i svět kolem nás. To jsou dějiny našeho pádu, prapůvod našeho utrpení, hanebnosti, podlosti, to je první příčina bolestí a neštěstí, zločinů a válek, nemocí a smrti.

Ale Bůh nám dal lék. Jen jej vzít a použít ... Pravdu v evanĝeliích, svou lásku ve svém Synu a svobodnou vůli, jít ke světlu nebo do temnot.

Z. S.